

PYYKKÖ

ELÄKÖÖN UUSI KALENTERI JA HIUKAN AMMATTINOSTALGIAA ...

Vuodenvaihde on hienoa aikaa, niin oli mennytkin vuodenvaihde vuoden 2007 väännyessä väkisin vuodeksi 2008. Muutama päivä lomaa, Joulun rauhaa, vuodenvaihteen odotusta, taakse jäi vanha, rähjäntynyt vuosi pikkuharmeineen ja edessä uusi, täysin tuntematon kukaties yllätyksellinen vuosi. Toivottavasti vielä parempi vuosi kuin edeltäjänsä...

Minulle henkilökohtaisen kalenterini, perinteisen opettajapovitaskukalenterin vaihtaminen on ollut vuosia, oikeastaan jo vuosikymmeniä suorastaan rituaali. Vanhan kalenterin ”luurangon” silppuan mielelläni totaalisesti – vähäiset palavat polttoon ja loput roskapussiin ja kaatopaikalle. Loppuvuoden kalenterini on todella ”luuranko”, sillä siinä ei ole menneiden viikkojen sivuja!

Miksi?

Siksi, että poistan, revin aina menneen, eletyn viikon sivun kalenteristani.

Miksi?

Miksi en repisi? Mitä sillä menneellä, jo eletyllä viikolla enää tekisin? Mitä sitä muistelemaan tai haikailemaan – mennyt mikä mennyt! Toki myönnän, että menneet tapahtumat löytyvät säilyttämistäni työpöytäkalentereista riittävän tarkasti mahdollista myöhäisempää tarkas-

telua varten. Mutta uusi viikko tai kuukausi puhumattakaan uusi vuosi, se on onneksi aina yhtä mielenkiintoinen, sillä siitä ei tiedä vielä mitään – ei kukaan...

Nimenomaan uuden kalenterin käyttöönotossa on rituaaleista rituaalisin se vaihe, jossa puhelinluettelo-osaa, liitettä nykyisin myös sähköpostiosoitteista uudelleen kirjoittaessani murheellisena totean, että tuntemiani henkilöitä on poistunut ajasta iäisyyteen. Tiettyjen henkilöiden nimet, puhelinnumerot/sähköpostiosoitteet on syytä poistaa, koska heidän roolinsa tai elämäntilanteensa on yksinkertaisesti muuttunut: he eivät ole enää aktiivisia, potentiaalisia yhteistyökumppaneita tai oma asemani on jossakin yhteistyökuviossa olennaisesti muuttunut jne. ...

Aika aikaansa, ilmeisesti tasapuolisuuden nimissä minunkin nimeni, puhelinnumeroni, sähköpostiosoitteeni pyyhkiytyy monista kalentereista vuositasaalla! Puntit ovat siltä osin todennäköisesti aika lailla tasan. On hieno tunne saadesaan aloittaa uusi vuosi lähes puhtaalta pöydältä!

Uudessa käyttöönotettavassa kalenterissa on vain muutama vanha nimi, vain muutama vanha osoite, vain muutama vanha puhelinnumero, vain muutama vanha sähköpostiosoite, mutta onneksi

ainakin toistaiseksi myös muutama uusi, uunituore nimi. Ne nimet, jotka siellä vuodesta toiseen sitkeästi säilyvät, ovat tärkeitä! Niitä on vaalittava ja niihin on syytä olla yhteydessä aina silloin tällöin. Ne nimet ovat ilmeisesti niitä edesmenneen näyttelijä Tarmo Mannin mainitsemia! Hän totesi jossakin haastattelussa aikanaan, että ihmisellä ei tarvitse olla kuin kaksi ystävää, todellista ystävää. Muut; tutut, tutuntutut ja tutuntututut ovat jo kukaties aivan liikaa... Itselläni on – oman arvioni mukaan – ainakin tällä hetkellä hiukan pitempi nimilista, toivottavasti se säilyy jatkossakin.

Nyt elämme jo alkuvuotta 2008. Tämä vuosi on minun elämässäni, työelämässäni, oikeastaan **ammattityöelämässäni** poikkeuksellinen. Jään loppuvuodesta, mikäli maailmankirjat eivät aivan sekaisin mene/ole, täysin ansaitsemalleni eläkkeelle. Siksi on paikallaan hiukan nostalgisesti muistella ammatturani aivan alkuvaiheita.

Kehittelen eräänlaisen kevyehkön aasinsillan myöhäisimpiin kirjoituksiini. Käännän aikaratasta 1960-luvun alkupuolelle. Alun perin minusta piti tulla rakennusmies tai ainakin sitä sisimmäsäni nuorena miehenä mietiskelin. Pysin aktiivisesti oppikouluaikana rakennusalan harjoittelijaksi, kesätöihin silloiseen Kemi Oy:öön. Pääsinkin uutta keskusvastoa rakentamaan – olin muurarin apuna, hanslankarina. Se oli kovaa, mutta mielenkiintoista työtä.

Kesken kesätyön, viikonvaihteessa, kävimme ystäväni kanssa hänen isänsä uudisrakennuksen perustuksen sokkelin valutalkoissa Rovaniemellä moottoripyörälläni. Valutalkoiden jälkeen tullessamme takaisin Kemiin lipsautin – melkein kävelyvauhdissa – Keminmaassa ison

moottoripyöräni lanatussa sepelipenkassa Isohaaran voimalaitoksen kohdalla kiertoympyrän tolppiin...

Matka pysähtyi muistaakseni kolmannen tolppaan. Jalkani jäi ensimmäisen tolpan ja kiinteän käynnistyspolkimen väliin. Oikean jalan päällimmäinen luu meni poikki ja ilmalennon jälkeen todettiin lisäksi myös vasemmanpuoleinen solisluu katkenneeksi. Paikalle sattui autolla tulemaan lääkäriperhe, sain välittömästi ensiavun ja kyydin sairaalaan. Oli edessä pitkä sairaalareissu ja opiskelun häiriintyminen pitkälle syksyyn. Onneksi takapenkillä olleelle ystävälleni hänkin komeasta ilmalennosta huolimatta ei syntynyt vaurioita.

Opiskelusuunnitelmiini tuli muutoksia. Pysin sittemmin vaihtelevalla menestyksellä käymäni keskikoulun jälkeen 1960-luvun alkupuolella Kemissä sijaitsevalle Veitsiluoto Oy:n sulfiittiselutehtaalle töihin.

Töihin hakeutuminen tapahtui siihen aikaan yksinkertaisesti siten, että työtä kaipaava meni yhtiön työhönotto-toimistoon, täytti vaatimattoman haku-kaavakkeen, keskusteli ensin työhönottajan kanssa, joka jos sopivaa työtä oli tarjolla, ohjasi hakijan eteenpäin. Siihen aikaan työtä oli tarjolla ja monet jäivät niiltä jalansijoilta yli neljänkymmenen vuoden työputkeen – eläkeikään saakka.

Kuinka ollakaan töitä hakiessani oli tehtaan laboratoriossa juuri silloin vapautumassa ns. laboratorioijan tehtävä. Kyseisestä tehtävästä ties monesko ”poika” oli pyrkinyt ja päässyt teknilliseen kouluun, mahdollisesti teknilliseen opistoonkin opiskelemaan. Työhönottaja kehotti minua menemään keskustelemaan silloisen sulfiittiseluloosatehtaan

laboratoriopäällikön kanssa em. työtehtävistä. Menin papereitteni kanssa hänen puheilleen. Aloitin työt muutama päivän kuluttua.

Muun muassa edellä mainittu tapah-tuma on saanut minut vakuuttuneeksi, että elämä pääsääntöisesti on täyttä sat-tumaa – olla oikeassa paikassa oikealla hetkellä. Niitä myönteisiä sattumia on ollut myöhäisemmässä vaiheessa paljon-kin, valitettavasti joukkoon mahtuu myös kielteisiä sattumia, joita ei parane muistella, korkeintaan ottaa niin sano-tusti opiksi...

Ammatillisesti en tiennyt kyseisestä tehtaasta oikeastaan mitään. Minun maailmassani siihen saakka Kemissä oli vain kaksi haisevaa tehdasta, Veitsiluoto Oy ja Kemi Oy, joista jälkimmäistä kut-suttiin ”leivän isäksi”.

Olin kaksi-kolme viikkoa silloisen la-boratoriopojan opissa. Tutustuin työto-vereihini: laboratoriomestariin, laborant-teihin ja työreviirini työntekijöihin ym-päri sulfiittiselluloosatehdasta. Harjoitte-luaika kului kuin siivillä ja oli aika aloit-taa itsenäinen työskentely. Työni käsitti pääasiassa ohjeiden mukaista näytteiden hakemista tehtaan eri prosessiosastoilta. Siihen sisältyi myös ohjeiden mukaista perusliuosten tekoa. Liuokset tarkistet-tiin aina kokeneiden laboranttien toi-mesta. Olipa siinä ohessa peruskemikaa-li- lähinnä liuosvaraston huolehtiminen.

Tein erittäin mielekästä työtä, johon en ollut saanut minkäänlaista ammatil-lista koulutusta. Harjaannuin tehtävässä-ni vähitellen eräänlaisessa nykytermino-logian tapaisessa työssäoppimisprosessis-sa, jossa ohjaajina toimivat käytännössä em. laboratoriohenkilöstö ja eri osasto-jen prosessimiehet. Oikeastaan aika no-

peasti sulfiittiselluloosatehdas alkoi hah-mottua toimivaksi kokonaisuudeksi.

Prosessin koko kemiallinen luonne-kin muutettiin laboratoriossa oloni aika-na, jonka yhteydessä pääsin seuraamaan erittäin mielenkiintoisia koeajoja voima-laitoksella ja osallistumaan niihin omal-la, vaatimattomalla työpanoksellani. Olin sittemmin armeijan käytyäni eri ammattitehtävissä tehtaan puolella 1960-luvun jälkipuoliskolle saakka ns. vara-miehenä. Minut oli koulutettu muuta-miin vakansseihin, joissa työskentelin tarpeen mukaan.

Pyrin itsekin ja pääsin teknilliseen kouluun Kemiin, teknilliseen opistoon Tampereelle, aikanaan ammatilliseen opettajaopistoon Hämeenlinnaan ja tek-nilliseen korkeakouluun Helsinkiin/Esp-ooseen. Viimeisimmässä tosin en opiske-luja kuitenkaan koskaan aloittanut.

Miksi?

Siksi, että olin jo siihen aikaan 1970-luvun puolessa välissä perheellinen mies. Minulla oli aviovaimo ja kaksi poikaa enkä halunnut opiskelun myötä aiheut-taa lisää taloudellista rasitetta. Olin sii-hen aikaan käytännössä vakituisessa am-mattiaineiden opettajan virassa.

Olen kouluttanut myöhäisemmällä ammattuurallani paperiprosessinohitajia Suomessa ainakin yhden nykytehtaallisen: Imatralla, Lappeenrannassa ja Ke-missä. Olen pakostakin joutunut vertai-lemaan omia ja nykynuorten ammatilli-sia valmiuksia ammattiuran alkumetreil-lä. Tunnustan rehellisesti, että alkumet-reillä itse en tiennyt silloisesta tehtaasta ja eri prosesseista yhtään mitään. Nykyis-ten oppilaitteni – niiden niin sanottujen pahnanhajimmaistenkin – pitäisi teo-riassa tietää jotakuinkin em. tyyppiset prosessit vähintään käsitetasolla kohta-

laisen hyvin. Vai tietävätkö aina sittenkään... Heillä on nykyisin peruskoulun jälkeen yhteensä kolmen (3) vuoden ammatillinen koulutus, ylioppilaspohjaisilla pääsääntöisesti kahden (2) vuoden koulutus.

Heillä on opiskelun aikana käytössä nykyaikaiset tietokonepohjaiset opiskelujärjestelmät mm. KnowPulp- ja KnowPap-järjestelmät yhä edelleen kehitettävine simulaatio-ohjelmineen. Edellä mainittuun koulutukseen sisältyy vähintään kahdenkymmenen (20) opintoviikon pituinen työssäoppimisjakso yleensä 3-4 osassa. Opintoja lähitulevaisuudessa arvioidaan yhä laajemmin käynnistyneiden nuorten ammatillisten näyttöjen pohjalta... Mahdollisuudet prosessien hallintaan muutaman vuoden harjaantumisvaiheen jälkeen ovat olemassa.

Mutta, mutta, mutta, onko ammattialalla todellista vetovoimaa ja tulevaisuutta lähivuosina Suomessa?

Työmarkkinahäiriöt, kustannuspainevääritymät/-rakenteet, puuraaka-aineen saatavuus, globalisaatio tms. epävarmuustekijät ovat aiheuttaneet romahduksen ensisijaisten hakijoiden määrässä alalle. Avuksi ja osaratkaisuksi pyritään kehittämään eri vaikuttajatahojen yhteisin ponnisteluin laaja-alainen toisen asteen ammatillinen Prosessiteollisuuden perustutkinto. Se tulee varmasti tarpeeseen, mutta riittääkö sekään, sen lähivuodet näyttävät.

Nostalgia- ja kevätterveisin
Aki Pyykkö
Kemi

